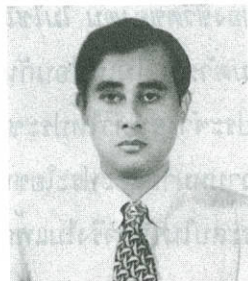
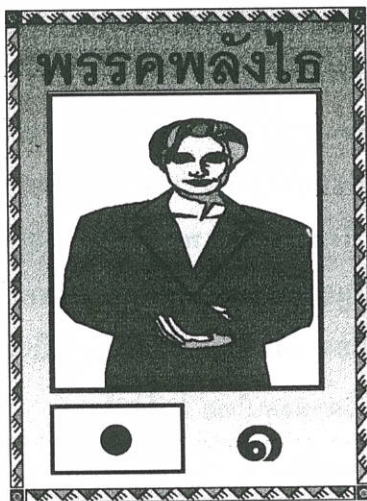

การเมืองไทยหลังการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

*สุริยันต์ สุวรรณราช

เมื่อความศรัทธาต่อรัฐบาล พลเอก
ชวลิต ยงใจยุทธ ต่ำลง กระแสแห่งความนิยม
ต่อพรรคฝ่ายค้านซึ่งนำโดย นายชวน หลีกภัย
ย่อมได้รับความนิยมนมากขึ้น โดยเฉพาะความ
คาดหวังต่อทีมเศรษฐกิจของพรรคที่ถูกสร้าง
ภาพให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นมีสูง และเมื่อ
พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้ลาออกจากตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย จึงได้ก้าวเข้า
สู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นครั้งที่สอง ท่าม
กลางกระแสของความขัดแย้งแตกแยกขึ้น ภายใน

ในพรรคประชากรไทย ระหว่างกลุ่มงูเห่าซึ่งเป็น
ฝ่ายสนับสนุนนายชวน หลีกภัยให้เป็นนายก-
รัฐมนตรี กับกลุ่มขวานซึ่งนำโดยหัวหน้าพรรค
ประชากรไทย ที่สนับสนุนให้พลเอกชาติชาย
ชุนทะวัน เป็นนายกรัฐมนตรี แต่เมื่อคณะ
รัฐมนตรีชุดใหม่ ภายใต้กติกาของรัฐธรรมนูญ
ฉบับเก่า (พ.ศ.๒๕๓๕) ปรากฏโฉมหน้าออกมา
ได้สร้างความผิดหวัง และขมขื่นให้กับประชาชน
เป็นอย่างมาก เพราะบรรดารัฐมนตรีในคณะ
รัฐบาลที่มีนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี

* ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ : ศศ.ม. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัย
รามคำแหง

นั้นกลับมีหลายคนที่ไม่ไปลงโศ ถูกปฏิเสธจากประชาชนและแม้แต่พรรคประชาธิปัตย์เองมาแล้วว่าเป็น "พวกยี้" เพราะฉะนั้น เท่ากับว่ารัฐบาลชุดใหม่เปิดโอกาสให้ "พวกยี้" เหล่านั้นได้แจ้งเกิดอีกครั้ง เพื่อการสะสมกำลังพล กำลังเงิน และพลังอำนาจ ก่อนที่จะเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่ ภายหลังกฎหมายลูกหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ผ่านการพิจารณาจากรัฐสภา ซึ่งคาดว่าจะประมาณกลางปี พ.ศ. ๒๕๔๑

นับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับรัฐบาลที่มีนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี การเลือกตั้งครั้งต่อไปต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ หรือฉบับส.ส.ร. หรือฉบับประชาชน ซึ่งเป็นฉบับที่ ๑๖ ของประเทศที่ได้ประกาศใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ และเป็นรัฐธรรมนูญที่ประชาชนในชาติได้ตั้งความหวังไว้สูงสุดว่าจะสามารถขจัดนักการเมืองน้ำเน่า นักธุรกิจการเมือง หรือนักการเมืองยี้ทั้งหลายได้ ขณะเดียวกันจะสามารถลดอิทธิพลการซื้อสิทธิขายเสียง ในแต่ละพื้นที่ลงได้เช่นกัน แต่ไม่ว่ากฎหมายลูกหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ที่ว่า พรรคการเมือง ว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง และว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งรัฐสภาได้ลงมติรับหลักการไปแล้วหากได้ผ่านการพิจารณาจากรัฐสภาในวันที่ ๓ เมื่อใดก็ตาม เนื้อหาหลักหรือสาระ

สำคัญจะต้องไม่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทอย่างแน่นอน เพราะฉะนั้น การวิเคราะห์เพื่อการคาดการณ์ล่วงหน้าต่อสภาพการณ์ของการเมืองไทย คงมีอาจผิดเพี้ยนไปจากนี้มากนัก

เรื่องแรกซึ่งสำคัญและเป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง คือ การเลือกตั้ง ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วประเทศ มีความเสมอภาคทางการเมือง หรือประชาชนมีความเท่าเทียมกันในการออกเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ ประชาชน ๑ คน ควรจะมีสิทธิออกเสียง ๑ คะแนนเสียง จนเป็นที่มาของคำว่า one man, one vote แต่โดยข้อเท็จจริง ความเสมอภาคทางการเมืองของประชาชน หรือความเท่าเทียมกันของบุคคลในทางการเมืองนั้น สามารถจำแนกได้ ๒ รูปแบบ คือ แบบเขตเลือกตั้งหนึ่งคน(single-member district) กับแบบเขตเลือกตั้งละหลายคน(multi-member district) โดยแต่ละรูปแบบก็ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ แต่สำหรับประเทศไทย รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๒ ได้ระบุไว้ชัดเจนว่า ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เขตละ ๑ คน หรือ single-member district เหมือนกับประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศแคนาดา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ เป็นต้น ขณะเดียวกัน ยังกำหนดให้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มาจากเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มีจำนวนทั้งหมด ๔๐๐ คน จากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ๕๐๐ คน ตามมาตรา ๙๘ และมาตรา ๙๙ ที่ให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่เหลืออีก ๑๐๐ คน มาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ หรือ Party List

ในรายละเอียดของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตละ ๑ คนนั้น รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๐๒ ได้กำหนดไว้ชัดเจนและแน่นอนหรือคงที่ คือ จำนวน ๔๐๐ คน โดยคำนวณจากจำนวนประชากรทั้งประเทศ กล่าวคือ หากประชากรของประเทศไทยในปีที่จะมีการเลือกตั้งทั่วไป มีจำนวน ๖๐ ล้านคน ให้เอาจำนวน ส.ส. ๔๐๐ คน ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญไปหารจำนวนพลเมืองทั้งหมด ผลที่ได้รับ คือ จำนวนของประชากรต่อ ๑ เขตเลือกตั้งและต่อ ส.ส. ๑ คน ซึ่งจะได้ประชากรประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ ต่อ ๑ เขตเลือกตั้งและต่อ ส.ส. ๑ คน (ประชากร ๖๐ ล้านคน = ๑๕๐,๐๐๐ คน : ๑ เขตเลือกตั้ง : ส.ส. ๑ คน) ได้จำนวน ส.ส. ๔๐๐ คน

เพราะฉะนั้น ประเทศไทยจะต้องแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น ๔๐๐ เขตเลือกตั้ง ซึ่งเท่ากับจำนวนของ ส.ส. ที่กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญ และจะแตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมาของประเทศไทย ที่กำหนดจำนวนเขตการเลือกตั้งแปรเปลี่ยนไปตามจำนวนของประชากรที่เพิ่มขึ้น โดยใช้อัตราส่วนของประชากร ๑๕๐,

๐๐๐ คน ต่อ ๑ เขตเลือกตั้ง คงที่ตลอดและให้เป็นรูปแบบผสม กล่าวคือใน ๑ เขตเลือกตั้ง ให้มี ส.ส.ได้ไม่เกิน ๓ คน และไม่ต่ำกว่า ๑ คน และในพื้นที่ที่แบ่งเขตการเมืองตั้งแล้ว จะแบ่งให้เขตใดเขตหนึ่งมี ส.ส. ๑ คนไม่ได้ ดังนั้นเขตการเลือกตั้งของประเทศไทย จึงมีส.ส.ได้เขตละ ๓ คนบ้าง ๒ คนบ้างและ ๑ คนบ้าง ด้วยเหตุนี้ประชาชนชาวไทยจึงขาดความเสมอภาคทางการเมืองอย่างแท้จริง และไม่สอดคล้องกับรูปแบบของ single-member district และ multi-member district ที่ประเทศแม่แบบของประชาธิปไตย ทั้งหลายนิยมปฏิบัติ แต่เมื่อรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ กำหนดให้เขตการเลือกตั้งเป็นแบบ single-member district ย่อมหมายถึงการเมืองไทย ได้พัฒนาไปอีกขั้นหนึ่ง โดยเฉพาะการก้าวไปสู่ความเสมอภาคทางการเมือง หรือความเท่าเทียมกันของบุคคลในทางการเมือง อันเป็นหัวใจของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะฉะนั้น ภาพของนักการเมือง พรรคการเมือง และการเมืองไทย ภายหลังจากเลือกตั้งทั่วไป ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จะปรากฏโฉมหน้าของนักการเมืองรุ่นใหม่มากขึ้น ขณะเดียวกันการใช้เงินซื้อสิทธิขายเสียง อาจจะลดน้อยลงไปตามเขตการเลือกตั้งที่เล็กลง ซึ่งประมาณ ๒-๓ อำเภอต่อ ๑ เขตเลือกตั้ง การหาเสียงที่ต้องเข้าถึงตัวบุคคลหรือเข้าถึงประชาชนก็ทำได้ง่ายขึ้น การใช้เงินจ้างวานหัวคะแนน เพราะสาเหตุที่ลงไปหาเสียง

ไม่ถึงกลุ่มประชาชนในพื้นที่ที่จะเบาบางลง การสร้างบาร์มี สร้างคณาภามความดีในพื้นที่แคบๆ เล็กๆ เป็นเวลานานย่อมมีโอกาสที่จะก้าวมาสู่วิถีชีวิตของนักการเมืองได้ หรือหากจะกล่าวโดยสรุป การทำให้เขตเลือกตั้งเล็กลงนั้น ในสถานการณ์ระยะสั้น นักการเมืองท้องถิ่น ทั้งสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีโอกาสเข้าไปมีบทบาทในการเมืองระดับชาติได้มากขึ้น

ส่วนรายละเอียดในการเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อ หรือ Party List นั้น หมายถึงว่าทุกพรรคการเมืองจะต้องจัดทำบัญชีรายชื่อของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในนามพรรคการเมืองนั้นๆ จำนวน ๑๐๐ คน โดยเรียงลำดับจากคนที่ ๑ ถึงคนที่ ๑๐๐ และทั้ง ๑๐๐ คนของจากทุกพรรคการเมืองจะถูกกำหนดให้มีเพียงหมายเลขเดียว หรือหมายเลขของพรรคการเมือง กล่าวคือ ประชาชนจะไม่มีสิทธิเลือกตัวบุคคลของแต่ละพรรคได้ เช่น พรรคประชาธิปัตย์ จะส่งบัญชีรายชื่อของพรรคมา ๑๐๐ คน พรรคความหวังใหม่ก็จะส่งบัญชีรายชื่อของพรรคมา ๑๐๐ คน พรรคชาติไทย พรรคชาติพัฒนา พรรคกิจสังคม จะส่งบัญชีรายชื่อของผู้สมัครในนามพรรคมาพรรคละ ๑๐๐ คนทั้งหมด แต่เวลาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนนั้นให้เป็นสิทธิของประชาชนว่าจะเลือกบัญชีรายชื่อของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคใด ก็ให้ระบุพรรคนั้นลงไป โดยที่ไม่สามารถจะระบุตัวบุคคลได้ ส่วนการนับ

คะแนนจะนับคะแนนรวมของแต่ละพรรค ที่ประชาชนเลือกทั้งประเทศ แล้วคำนวณหาสัดส่วนว่าบัญชีรายชื่อพรรคที่แต่ละพรรคส่งลงสมัครรับเลือกตั้ง ๑๐๐ คน นั้น จะได้จำนวนกี่คน โดยยึดเอาคะแนนที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ และหากพรรคการเมืองใดได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละ ๕ ตามมาตรา ๑๐๐ ของรัฐธรรมนูญ พรรคการเมืองนั้นจะไม่ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นส่งมาเลย และในเวลาเดียวกันจะไม่มีพรรคการเมืองใดได้ส.ส.ตามบัญชีรายชื่อพรรคครบทั้ง ๑๐๐ คน แต่จะกระจายไปทุกพรรคตามคะแนนนิยมของประชาชนที่เลือกแต่ละพรรค เพราะฉะนั้น พรรคการเมืองใหญ่ที่มีฐานสมาชิกมาก มีชื่อเสียงและกำลังได้รับความนิยมในขณะนั้น จะมีความได้เปรียบมาก ในทางกลับกันเมื่อทุกพรรคไม่เชื่อว่าจะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากบัญชีรายชื่อครบทั้ง ๑๐๐ คน ก็คาดหวังเอาเพียงจำนวนหนึ่ง เช่น พรรคประชาธิปัตย์ อาจคาดหวังว่าจะได้ ๓๐ คน ก็จักคัดเลือกบุคคลที่สำคัญๆ ที่เป็นนายทุนของพรรค หรือมีอิทธิพล มีบารมีกับพรรค หรือนักวิชาการที่มีฝีมือ หรือบรรดาเจ้าพ่อ เจ้าแม่ที่อยู่เบื้องหลังของพรรค มาจัดให้อยู่ในลำดับต้นของบัญชีรายชื่อ หรือลำดับที่ ๑-๓๐ ซึ่งเมื่อคำนวณสัดส่วนของคะแนนเสียงแล้ว มีโอกาสสูงมากที่จะได้รับการคัดเลือกให้เป็นส.ส.ของพรรคในนามบัญชีรายชื่อพรรค ดังนั้น จึงมีแนวโน้มที่จะ

เกิดขึ้นได้มากของทุกพรรคการเมือง ที่จะนำลำดับเลขที่ต้นๆ ของบัญชีรายชื่อจาก ๑๐๐ คนนั้น มาต่อรอง ดึงดูดผลประโยชน์เข้าพรรคเข้าพวกหรือส่วนตัว ขณะเดียวกันคนดี คนไม่ดี เจ้าพ่อ ผู้มีอิทธิพลชั่วร้ายที่ไม่ชอบการลงสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่จะต้องลงทุนทั้งเงิน ทั้งแรงและต้องทนการเสียชื่อเสียง ด่าทอ หรือการปราศรัยโจมตีซึ่งกันและกัน หันมาอาศัยช่องว่างของกฎหมาย สร้างอิทธิพลในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เพื่อต่อรองขอลำดับหมายเลขที่ต้นๆ เพื่อการคาดหวังเข้าไปเป็นส.ส. ตามบัญชีรายชื่อพรรคและต่อรองเข้าไปเป็นรัฐมนตรีในรัฐบาลเป็นลำดับต่อไป

กล่าวโดยสรุป การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จะต้องลงคะแนนเสียงในบัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ กล่าวคือ ใบแรกจะเลือกผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งที่แต่ละพรรคส่งลงสมัครในแต่ละเขตเลือกตั้งเขตละ ๑ คน ซึ่งประชาชนจะลงคะแนนเลือกได้เพียง ๑ คนหรือ ๑ เสียง กับใบที่สองประชาชนจะเลือกพรรคการเมืองที่ตนชอบเพียงพรรคเดียว โดยอาจจะพิจารณาจากบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคที่ส่งจำนวน ๑๐๐ คน ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร แต่จะเป็นบุคคลใดของพรรคใด ที่จะได้เป็นส.ส.ของแต่ละพรรคนั้น เป็นหน้าที่ขององค์กรรัฐ ที่จะต้องนำคะแนนที่แต่ละพรรคได้รับไปคำนวณหาสัดส่วนตามที่กฎหมายกำหนดในลำดับต่อไป

เรื่องที่สอง ซึ่งสำคัญไม่น้อยไปกว่าเรื่องแรก เพราะเกี่ยวกับภาพพจน์หรือหน้าตาของรัฐบาลและเสถียรภาพของรัฐบาลในการบริหารประเทศ โดยเฉพาะกระบวนการในการจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นั้นแม้กำหนดไม่ให้ส.ส.เป็นนายกรัฐมนตรี หรือเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๐๔ แต่ตามมาตรา ๒๐๑ และมาตรา ๒๐๒ ได้กำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็น ส.ส. หรือเคยเป็น ส.ส. จนเมื่อใดได้มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งแล้ว จึงให้ลาออกจาก ส.ส. เพราะฉะนั้น การจับกลุ่มต่อรองของ ส.ส. ในรัฐสภาเพื่อการเป็นรัฐมนตรีและบีบหรือกดดันให้นายกรัฐมนตรีต้องกระทำการหรือไม่กระทำการ เพื่อพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง หรือกลุ่ม ส.ส. กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้อีก นายกรัฐมนตรีไม่มีความเป็นอิสระในการบริหารประเทศ ขณะเดียวกันโอกาสที่เปิดกว้างตามระบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ทำให้ได้นักการเมืองที่ประชาชนไม่ไถ่ยอมรับ นักธุรกิจการเมืองบรรดาเจ้าพ่อเจ้าแม่ ผู้มีอิทธิพลที่ชั่วร้ายบางกลุ่ม สามารถสอดแทรกเข้ามา เพื่อสร้างอิทธิพลครอบงำนักการเมืองที่ดีมีคุณภาพได้มากและง่ายยิ่งขึ้น และแม้จะมอบความไว้วางใจให้พรรคการเมืองเพื่อการคัดเลือกคนดี แต่ที่ผ่านมา ระบบพรรคการเมืองไทยได้พิสูจน์แล้วว่า เกือบจะทุกพรรคการเมือง เน้นและให้ความสำคัญกับการดึง ส.ส.เข้าพรรค เพื่อหวังการจัดตั้งรัฐบาลเป็นหลัก เพราะฉะนั้น ภาพ

ลักษณะหรือหน้าตาของรัฐบาลใหม่ ภายใต้กลไกของรัฐธรรมนูญใหม่ ยังไม่อาจแน่ใจได้นักว่าจะได้รัฐบาลที่ดีมีประสิทธิภาพในการบริหารประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงฝากความหวังไว้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นสิ่งใหม่สำหรับประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน มาตรา ๑๓๖ ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ประกอบด้วยบุคคลที่เป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นที่ประจักษ์จำนวน ๕ คน สามารถบังคับบัญชาข้าราชการทุกประเภทและควบคุมการเลือกตั้งทุกระดับ ให้เป็นไปตามกฎหมาย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ และ ๑๔๕ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งทั้งหมด เพราะฉะนั้น การให้คุณให้โทษต่อนักการเมือง ข้าราชการ และประชาชนที่ไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม ต่อกระบวนการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้ง จะสามารถวินิจฉัยสั่งการได้โดยพลัน

นอกจากนั้น ความคาดหวังครั้งสุดท้ายที่จะควบคุมรัฐมนตรีที่ไม่ดี โกงกิน คอรัปชัน นักการเมืองที่ประชาชนไม่ยอมรับ นักธุรกิจการเมือง ต้องเชื่อมั่นต่อวุฒิสภา เพราะวุฒิสมาชิกแต่ละคนนั้นตามมาตรา ๑๒๑ และ ๑๒๒ ให้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน จากแต่ละจังหวัดรวมทุกจังหวัด ๒๐๐ คน และให้มีอำนาจตามมาตรา ๓๐๓ และ ๓๐๗ ซึ่งวุฒิสมาชิกสามารถถอดถอนรัฐมนตรีออกจากตำแหน่งได้ด้วยคะแนนเสียง ๓ ใน ๕ ของวุฒิสมาชิกทั้งหมด หากรัฐมนตรีเหล่านั้นมีพฤติกรรมส่อไปใน

ทางทุจริตต่อหน้าที่หรือ ร่ำรวยผิดปกติ เป็นต้น ส่วนความคาดหวังที่จะให้ ส.ส. ในสภาผู้แทนราษฎร เข้าชื่อกันไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ตามมาตรา ๑๔๕ เพื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลนั้น จะกระทำได้อย่างขึ้น เพราะจะต้องเสนอผู้สมควรที่จะขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีพร้อมกันไปด้วย เว้นแต่เป็นการขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยมีการลงมติ หรืออภิปรายไม่ไว้วางใจเป็นรายบุคคล ซึ่งในกรณี ดังกล่าว หากจะเกิดขึ้นจริง ก็จะไม่แตกต่างไปจากสภาพการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมา กล่าวคือ ไม่ว่ารัฐมนตรีจะไม่สามารถตอบคำถามให้ ชัดเจนในเรื่องที่ไม่โปร่งใสได้ หรือมีข่าวที่ไม่ดีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ก็ตาม ความเป็นพรรคร่วมรัฐบาล และมีเสียงข้างมากในรัฐสภา จำเป็นต้องโอบอุ้มจนถึงที่สุด ทั้งนี้ เพื่อรักษาภาพลักษณ์และเสถียรภาพของรัฐบาลให้นานที่สุด

กล่าวโดยสรุป การปฏิรูปทางการเมืองในส่วนที่เป็นปฏิรูปรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ นั้น ย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการที่มีผลต่อวิถีชีวิตทางการเมืองของประชาชนเพียงเล็กน้อย เพราะการมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (มาตรา ๒๙๗) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (มาตรา ๓๑๒) คณะกรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา ๑๓๖) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (มาตรา ๑๙๖) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (มาตรา

๑๙๙) ศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๕๕) และ ศาลปกครอง (มาตรา ๒๗๖) ก็ไม่อาจทำให้เกิดความมั่นใจได้มากนักว่าจะสามารถแก้ไข ปัญหาต่างๆ ในสังคมไทยที่ถูกสะสมมายาวนานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพราะการเปิดโอกาสของรัฐธรรมนูญตามลักษณะการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ยังทำให้นักการเมืองที่ประชาชนไม่ยอมรับนักธุรกิจการเมือง ตลอดจนผู้แสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองสามารถ

สอดแทรก และเข้าไปมีอิทธิพลในการคุมกลไกสำคัญๆ ของรัฐ หรือกลไกที่เป็นอำนาจรัฐได้อย่างเหนียวแน่นเหมือนเดิม ดังนั้น การตัดสินใจของรัฐบาลเกือบจะทุกครั้ง จึงกระทำการแบบลูกหน้าปะจมูก ขาดความโปร่งใส จริงจังและเด็ดขาด จึงทำให้ความรู้สึกที่ดีในทางการเมืองของประชาชนยังคงอยู่ในลักษณะของความน่าเบื่อไปอีกนาน □□

บรรณานุกรม

เอกสารประกอบการเสวนา เรื่อง "แนวทางการเลือกตั้ง ๓๕" โดย ศูนย์วิจัยนโยบายและการพัฒนา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๔

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐, กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๐